

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

GRAFIČKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

MATEA MILIN

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

GRAFIČKI FAKULTET

Smjer: Dizajn grafičkih proizvoda

ZAVRŠNI RAD

**UTJECAJ SUBKULTURA NA MODNU
FOTOGRAFIJU**

Mentor:

Doc. dr.sc. Miroslav Mikota

Student:

Matea Milin

Zagreb, 2016.

Sažetak

U ovom završnom radu govori se o utjecaju subkultura na modnu fotografiju. Prvi dio rada teorijske je prirode i govori o nastanku subkultura, njihovoj povijesti, obilježjima i karakteristikama te o razvoju modne fotografije. Spominju se važni modni fotografi kao Helmut Newton, Cecil Beaton, Richard Avedon i mnogi drugi. Analizira se stil fotografiranja i zašto je takav. Dalje u radu opisuje se metode snimanja modne fotografije. U praktičnom dijelu rada je predstavljen portfolio modnih fotografija, tehničke karakteristike fotografija i korištena oprema. Analiza fotografija iz portfolia prati karakteristike modne fotografije, poteškoće do kojih dolazi prilikom snimanja, čimbenike koji mogu olakšati snimanje, te način na koji je dobivena fotografija.

Ključne riječi: modna fotografija, subkultura, Vogue, Harper's Bazaar, punk

Abstract

This thesis deals with influence of subcultures on fashion photography. First part is theoretical and is about history of subcultures, their features and characteristics, and also about development and history of fashion photography. There are photographers mentioned such as Helmut Newton, Cecil Beaton, Richard Avedon and many others. It analyzes shooting style and why it is like that. Further, there are shooting methods for fashion photography described. Practical part of thesis presents a portfolio of fashion photos, their specifications and photo equipment used. Analysis of images from the portfolio follows the characteristics of fashion photography, the difficulties arising during the shooting, the factors that can help, and how the photo was obtained.

Keywords: fashion photography, subculture, Vogue, Harper's Bazaar, punk

Sadržaj

1. UVOD.....	1
2. TEORIJSKI DIO.....	2
2.1. Teorija i povijest subkultura	2
2.2. Povijest modne fotografije.....	6
2.2.1. Snimanje na prirodnom svjetlu	11
2.2.2. Snimanje u studiju	11
3. PRAKTIČNI DIO	16
3.1. Oprema.....	16
3.2. Portfolio radova	16
3.2.1. Tehnički opis.....	23
4. ANALIZA PRAKTIČNOG DIJELA	26
5. ZAKLJUČAK.....	28
6. LITERATURA	30

1. UVOD

Od početka fotografije ljudi su imali tendenciju slikati se u najfinijoj odjeći što su imali kako bi što bolje izgledali. Zbog toga se modna fotografija kao zasebno polje fotografije razvila vrlo rano. Ona fotografima omogućava potpunu slobodu; mogu ujediniti portret, pjezaš, apstrakciju na njihov način bez ikakvih ograničenja. Danas je to grana fotografije koja je jako popularna, a s razvojem tehnologije i društvenih mreža njena popularnost ne jenjava. Upravo zbog mogućnosti koje pruža moda, fotografi su oduvijek težili nečem novom, zanimljivom pristupu odjeći i modelu i nisu sputavali maštu, a na njihovu maštu svakako je utjecalo ono što ih okružuje, svakodnevnica, život, vrijeme u kojem žive. Ono što određuje svakodnevnicu kao što su ekonomska situacija, ratovi, dekadencija ili bilo što slično, dovelo je do razvoja mnoštva subkultura, što zbog otpora režimu ili zbog dosade. Takvo razmišljanje svakako je zahvatilo i modu i fotografe zatečene u tom neredu pa su i oni podlegli drugačijem poimanju odjeće. Neki od fotografa bili su fascinirani subkulturama pa su ih fotografirali, a neki su ih možda namjerno izbjegavali i odbacivali ih.

Upravo zbog slobode koju nudi modna fotografija nema tehničkih zahtjeva, nema strogih pravila, bitno je da fotografija ima karakter koji najbolje predstavlja odjeću koju se želi pokazati.

Cilj ovog rada je teorijski i praktično prikazati modnu fotografiju te kako na fotografiju, njene motive, kadriranje, perspektivu, utječu subkulture. Kroz praktični dio se autorskim fotografijama daje individualni odraz viđenja subkultura i mode, a analizom fotografija vrši se usporedba teorijski prezentiranih hipoteza.

2. TEORIJSKI DIO

2.1. TEORIJA I POVIJEST SUBKULTURA

Pojam subkulture je poznat široj javnosti još od 1950-ih, a najčešće je to zbog delikventnog ponašanja pojedinaca koje se kroz medije prikazuje kao općenito. Iako nema točne definicije može se reći da pojam „subkultura“ označava skup normi, sustav vrijednosti i obrazaca ponašanja, koje razlikuju jednu grupu ljudi od kulture šire zajednice kojoj pripadaju. Najčešće je to mladež koja se suprotstavlja ustaljenim društvenim vrijednostima. Prepoznaju se prema određenom stilu odijevanja, glazbi koju slušaju i simbolima koje koriste. U svojoj knjizi „Subculture: The meaning of style“, Dick Hebdige (1979.) kaže da subkulture mogu biti negativno doživljavane zbog svog kritizma na dominantne društvene standarde. Pojam subkulture obilježio je američku sociologiju devijacije pedesetih godina, počeo se gubiti tijekom šezdesetih ustupajući mjesto lepezi društvenih pokreta i stilova pod imenom kontrakulture, da bi se vratio sedamdesetih i osamdesetih godina u okrilju birminghamske škole, označavajući britanske i poslije planetarno raširene životne stilove i identitete mladih poput modsa i rockera, skinheadsa, punka, nogometnog huliganizma itd. [1] .

Istraživanje subkultura je počelo pedesetih godina u tzv. čikaškoj školi čiji su predstavnici subkulturu interpretirali kao formu delikvencije i zastranjivanja. Pojam subkulture pojavio se, prije šire rasprave o delikvenciji označavajući segmente populacije i socijalizacijske procese koji se, bez obzira na pojam pojedinog (primjerice „američkog“) društva, oštro razlikuju prema spolu, dobi, klasi, zanimanju, regionalnoj, konfesionalnoj i etičkoj pripadnosti. [2] U čikaškoj školi tvrde da su se subkulture pojavile s jedne strane zbog nedostatka socijalizacije u jednom dijelu društva kulture šire zajednice i, s druge strane, zbog njihovog usvajanja alternativnih vrijednosti i normativnih modela.[3] No, zaključili su i da se upravo zbog segregacije i selekcije u društvu pojavljuju grupe gdje se devijantnost pojačava i ponavlja. U to doba neki od književnika, kao Albert Camus, svoj otpor prema ustaljenim normama prenose na svijet i njima se pridružuju tzv. bitnici (eng. *beatnik*). Beat generacija djeluje kroz pedesete i šezdesete, a bili pseudointelektualci koji zagovaraju slobodu pojedinca, često stereotipno obučeni u crne dolčevite duže brade i kose. Dotadašnja jazz subkultura se promijenila i dobila novu, više cijenjenu formu, za razliku od prijašnje koja je često bila

povezana s kriminalom i lošim ponašanjem. Iz nje se razvijaju *Rock 'n' roll* i *Rytham and blues*. Počeo se primjećivati porast tzv. *gangs* (eng. banda, ali može biti protumačenog kao društvo, ekipa i sl.). S pojavom rock 'n' roll-a Britaniji su se pojavili i *teddy boys*. Bila je to subkultura madića koja se oblačila dendijski, u odijela, a bili su poznati po svom plesu *The Creep* (slika 1.). [4]

Slika 1. Teddy boys (<http://pleasekillme.com/original-hipsters-the-stylish-teddy-boys-of-the-1950s/>)

Pravi procvat subkultura je počeo 1960-ih godina kada se zbog hladnog rata, vijetnamskog rata, blokovske podjele javljaju studentski pokreti, štrajkovi, demonstracije i okupacije sveučilišta. Osim klasičnih „revolucionarnih“ grupa, koje su željele izmjenu svijeta u skladu s nekim od ljevičarskih ideologija, krajem šezdesetih sve je brojnija scena koja zagovara samopromjenu kao preduvjet, dakle rad na samom sebi, zahvat u svakodnevni život kao polje borbe, i tu se sreću jedan dio ne-samo-deklarativno antiautoritarne nove ljevice i kontrakulturni akteri. [2] Mladi su odlazili od domova, putovali na hodočasnička putovanja u Nepal, Indiju, Iran, osnivali ruralne komune i zajednice u urbanim središtima. Bitnici su se još više proširili, a pojavile su se i nove subkulture kao *hippie*, *mods*, *biker*, *rocker* i *freak* scena. Hippie subkultura je možda najpoznatija iz tog doba, obilježavalo ju je širenje ljubavi i mira, zajednice u kojim su živjeli tzv. komune, korištenje psihoaktivnih droga, tzv. *Summer of love '67.* i *Woodstock '69* (slika 3.). Mods kultura se pojavila u Velikoj Britaniji, bila je to grupa mladića koji su slušali moderni jazz i prema tome se nazvali *mods*. Karakteriziralo ih je

slušanje soul, ska i R&B glazbe, vožnja na mopedima kao npr. Vespa (slika 2.) i ljubav prema modi (često su nosili po mjeri šivana odijela). Modsi su bitno utjecali na buduću punk kulturu. *Rockers* su bili članovi *biker* subkulture prepoznatljivi po kožnoj odjeći i motociklima koje su sami modificirali da budu brži i izgledaju kao trkaći motocikli. Zajedno s *rude boy* kulturom s Jamajke, modsi su utjecali na razvoj *skinhead* subkulture potkraj šezdesetih. Tada su to bili mladići iz obitelji radničke klase koji su bili pod snažnim utjecajem ska, rocksteady i reggae glazbe, obrijanih glava u svijetlim trapericama i *Dr. Martens* čizmama (slika 4.). Bili su protivnici novonastale hippy subkulture jednako kao i ustaljene kulture društva. Tokom šezdesetih neke su subkulture bile više politički orijentirane pa tako imamo *Black Panthers* i *Yippies*. [4]

Slika 2. Mods,
(<http://tay.kinja.com/banished-revisited-the-colonial-charter-mod-1700467014>)

Slika 3. Hippies,
(<http://www.herbmuseum.ca/content/pot-rally-hyde-park-london-july-16th-1967>)

Nadalje, kroz sedamdesete modsi i hipiji su u procesu transformacije, neki skinheadi polagano padaju pod utjecaj punka ili ekstremne desne politike zbog koje postaju ekstremni nacionalisti, homofobi, rasisti te dobivaju oblik neonacista. Od 1975. godine pa nadalje razvija se *disco* scena koja svoje početke ima u gay klubovima. Iz punk scene se razvija i heavy metal scena, a potkraj sedamdesetih se modsi ponovno pojavljuju. [4]

Slika 4. Skinheads 1969. godine (<http://www.subcultz.com/2015/08/racism-within-the-skinhead-subculture/>)

Slika 5. Punkeri
(<http://www.southendpunk.com/html/punkboo23.html>)

Slika 6. Počeci hip hop-a 80-ih
(<https://en.wikipedia.org/wiki/Run%E2%80%93D.M.C.>)

Kroz osamdesete punk dobiva i nešto žešću verziju hardcore punk (slika 5.) te se iz njega razvija i *goth* subkultura poznata po tamnoj odjeći. Također se razvija i *hip hop* i *rap* kultura (slika 6.). Hip hop se pojavio kod afroameričke mladeži i dijeli se na 4 elementa; break dance, mc-ing (skraćeno od *master of ceremony*, ili *repanje* što dolazi iz jazz žargona i znači govor, razgovor) grafitti i dj-ing. Isprva je ta glazba bila namijenjena za cijelonoćno tulumarenje, veselih ritmova sempliranih iz funk glazbe, no

kasnije se mijenja i preuzima novi oblik u kojem se često promoviralo nasilje. No, to je zapravo bio rezultat velikog siromaštva crnačkog stanovništva u tzv. getu gdje je hip hop zapravo bio glas naroda. Kasnije se, od devedesetih pa nadalje, pripadnici te kulture mogu prepoznati po *baggy* odjeći, odnosno prevelikim hlačama i majicama koje vise preko cipela te zlatnim lančićima i skupim satovima. Sredinom osamdesetih javlja se i *rave* scena koja se jako brzo širi, a razvila se iz elektro i techno glazbe. Rave scena se nastavlja kroz devedesete i nadalje. U devedesetima se u Britaniji, inspirirano modsima, javlja tzv. *Britpop* scena koju su pratili bendovi kao Oasis, a u SAD-u, naročito u Seattlleu, se pojavljuje alternativni rock tzv. *grunge*. Jedan od simbola grungea su karirane flanel košulje pa su se tako kroz devedesete mnoštvo odjeće pravilo od flanela. Od dolaska 2000. godine na dalje, malo se novih subkultura pojavljivalo, može se izdvojiti *emo* subkultura koja se razvila pod utjecajem hardcore punka i ime dobila od riječi *emotional* zbog čestog izražavanja osjećaja kroz pjesme i stereotipa da su skloni samoozljeđivanju i samoubojstvima, te *indie* ili popularno *hipster* koji su poznati po alternativnoj glazbi, *second-hand* i *vintage* odjeći, alternativnom stilu života i organskoj hrani. [4]

2.2. POVIJEST MODNE FOTOGRAFIJE

U današnje vrijeme modna fotografija možda i najčešći oblik fotografije koja se može susresti, a da se niti ne primjeti. Kada se izuzme svakodnevno korištenje fotografskog aparata i mobitela u svrhu fotografiranja svakodnevnih situacija, modna fotografija je možda i najčešći oblik profesionalne fotografije. To je vrsta fotografije koja primarno služi za prikazivanje odjeće i modnih dodataka, a kako današnje vrijeme odjeća, brendovi i stil određuju nečiji status u društvu, modna fotografija se sve više viđa. Bilo da je riječ o plakatima na ulici pored ceste, raznim letcima koji se dijele ili o specijaliziranim modnim časopisima kao što su *Vogue*, *Elle*, *Harper's Bazaar* fotografija odjeće, obuće i modnih dodataka je svugdje. Tijekom vremena modna fotografija razvija poseban stil u kojem se odjeća i modne ikone naglašavaju odvažnom šminkom, egzotičnim lokacijama i hrabrim modnim dodacima. [5]

Počeci modne fotografije sežu još od 18. stoljeća kada su se slike nove mode tiskale i ručno bojale u tadašnjim časopisima. Takvi časopisi su se uglavnom proizvodili u Parizu odakle su se dalje izvozili u zemlje kao što je Engleska. Louis Jacques M. J. E. Daguerre 1831. godine otkriva osjetljivost srebrnog jodida na svjetlo koji mu je služio za dobivanje fotoosjetljivog materijala. Metalnu ploču oslojio bi srebrnim jodidom i takvu je stavljao u fotografski aparat. Nakon što bi osvjetljavanjem dobio nevidljivu sliku, takvu metalnu ploču stavio bi u ormar u kojem je isparavala živa. Prva slika dobivena na taj način uspjela je 1837. godine, a takav sustav patentiran je 1839. godine pod nazivom dagerotipija. Tako dobivene slike nisu se mogle umnožavati. Zbog toga se modna fotografija razvija nekoliko godina kasnije. [5]

1856. Adolphe Braun objavljuje knjigu s 288 fotografija Virginije Oldoini, plemkinje s dvora Napoleona III. Slike prikazuju Virginiju u njenoj službenoj dvorskoj odjeći što ju čini prvim fotomodelom (slika 7.). No, tek kada se u 20. stoljeću postigao napredak u rasterskom tiskanju, modna fotografija je postala dostupna modnim časopisima. Prvi put se pojavljuje u francuskim časopisima kao što je *La mode pratique*. Jedan od časopisa koji je prvi prepoznao korist modne fotografije je zasigurno poznati *Vogue* kojeg je 1909. godine preuzeo Condé Nast. Nakon tog, 1911. godine izdavač časopisa *Jardin des modes* i *La gazette du bon ton*, Lucien Vogel, izaziva fotografa Edward Steichen da pomoću fotografije promovira modu kao umjetnost. Steichen to prihvaća i fotografira odore pariškog dizajnera Paula Poireta. Fotografije su objavljene u travanjskom izdanju časopisa *Art et décoration* iste godine (slika 8.). Upravo to se smatra kao prvo modno snimanje. [5]

Slika 7. Grofica Oldoini,
(https://en.wikipedia.org/wiki/Fashion_photography)

Slika 8. Edward Steichen, Art et decoration, 1911. g. ,
(<https://theartstack.com/artist/edward-steichen/art-et-decoration-1911>)

Primjer *Voguea* je slijedio i njegov rival *Harper's Bazaar* i zajedno se te dvije tvrtke nameću kao lideri u modnoj fotografiji kroz 20-e i 30-e godine prošloga stoljeća. Tada su se fotografije uglavnom snimale u studiju prikazujući glamuroznu i elegantnu odjeću. Pionir toga doba bio je Baron Adolphe de Meyer. Njegovo obilježje bilo je korištenje pozadinskog osvjetljenja i tzv. *soft-focus* objektivna zbog čega je fotografija izgledala pomalo mutno, mekih linija bez velikog kontrasta. Uz njega su još Edward Jean Steichen, George Hoyningen-Huene, Cecil Beaton, Horst P. Horst i dr.

Kada se Drugi svjetski rat približio sav se fokus prebacio na SAD, a *Vogue* je jedno vrijeme bio i privremeno ugašen. Kako su London i Pariz bili zahvaćeni ratom u modnoj fotografiji se najčešće prikazivao američki stil života, a ono što je ostalo od europske modne fotografije bilo je uokvireno ratnim motivima. Tako fotografija Sir Cecilea Beatona, *Fashion is indestructible*, iz 1945. g. (slika 9.) prikazuje dobro odjevenu ženu kako promatra ruševine Londona. Oni rijetki koji su ostali u modnoj fotografiji pronalazili su nove inovativne načine prikazivanja odjeće i mode što je zasigurno utjecalo na maštu budućih modnih fotografa. Nakon rata, John French je uveo novu formu fotografije koja je bila prikladna za novinski tisak malog kontrasta i prirodnog svijetla. U SAD-u su tada djelovali Richard Avedon (slika 11.) i Lillian

Bassman, a u Europi je to bio Norman Parkinson. Modna fotografija je postala dinamičnija što zbog razvoja fotografije zbog čega se više nije trebalo snimati isključivo u studiju te zbog razvoja u grafičkoj reprodukciji. U 60-im godinama prošlog stoljeća na scenu dolaze David Bailey i Helmut Newton (slika 10.). U 70-ima djeluju Annie Leibovitz i Patrick Demarchelier, tu su još Juergen Teller (slika 12.) i Michael Eastman.[5]

Slika 9. Cecil Beaton, *Fashion is indestructible*,
(<http://fashion.telegraph.co.uk/galleries/TMG9877044/Great-fashion-moments-from-Londons-past.html>)

Slika 10. Helmut Newton,
(<http://www.dailymail.co.uk/femail/article-3333555/Helmut-Newton-s-incredible-snaps-featuring-Jerry-Hall-display.html>)

Slika 11. Richard Avedon, *Dovima sa slonovima*, (<http://www.iphf.org/hall-of-fame/richard-avedon/>)

Slika 12. Juergen Teller, (<http://www.vogue.co.uk/spy/celebrity-photos/2016/04/21/juergen-teller-vogue-photo-archive/gallery/1620235>)

U novije doba modna fotografija je postala još popularnija zahvaljujući razvoju interneta koji je sada dostupan svima, a modni fotografi i modeli su postali visoko plaćeni profesionalci. Neki od modernih fotografa su Mario Testino, Steven Meisel, Patrick Demarchelier, Peter Lindbergh i mnogi drugi. No, što se subkultura i mode tiče današnji pioniri su časopisi *Dazed & confused* i *i-D*, te *Tank Magazine*, *Dust Magazine* i *Arena Homme+*. Ti časopisi često prikazuju subkulture danas, što se viđa na ulicama, imaju i rubrike mode, kulture, fotografije i glazbe. Časopis *i-D* je čak uveo i tzv. *The Straight-Up* stil dokumentarne/modne fotografije. U početku su to bile fotografije punkera i *new wave* mladeži engleskih ulica koji su bili zamoljeni da poziraju uz najbliži prazni zid. Dobivene slike, model slikan od naprijed od glave do pete, su povijesni fotografije koje u uspostavile *straight up* stil kao valjan način dokumentarnog snimanja fotografije. [6] To je svakako utjecalo i na razvijanje modnih fotografija kao što su one koje se mogu naći na društvenim mrežama, u izrazito popularnim grupama i stranicama kao npr. *Street style seconds*, gdje se zanimljivo obučeni prolaznici zamole za poziranje ili ih se pak fotografira u prolazu. Takav način fotografiranja je postao toliko popularna da se može naći na online stranicama dnevnih izdanja novina (npr. *Večernji list*) nerijetko uz senzacionalističke naslove.

2.2.1. SNIMANJE NA PRIRODNOM SVJETLU

Kada se snima vani na prirodnom svjetlu, ne može se kontrolirati osvjetljenje nego se ono mora korigirati različitom dodatnom opremom da bi se postigao željeni efekt. Na osvjetljenje vani utječe mnogo faktora npr. doba dana, godišnje doba, vremenski uvjeti i slično. Prvo što utječe na izgled fotografije, a posebno je bitno za kolor fotografiju, je doba dana. Ujutro i navečer su boje toplije a oko podne hladnije. Općenito se za optimalno osvjetljenje smatra sunčan dan s bijelim oblacima jer se tada na fotografijama dobivaju blaže sjene. Godišnje doba također bitno utječe te svako zahtjeva drugačiji pristup. Proljeće je optimalno godišnje doba jer se može snimati kroz cijeli dan, dobivaju se fotografije velike oštrine. Ljeti je svjetlo općenito prejako pa se dobivaju kratke oštre sjene, a vidljivost je manja te se općenito izbjegava snimati između 11 i 15 sati. Jesen je pogodna za blage sjene i meko svjetlo, a zimi je često oblačno zbog čega je teško snimati. [7]

Mogu se koristiti zlatni , srebrni ili bijelo reflektorsko tijelo da se ublaže sjene i odsjaj na licu. Zlatni daje licu topli sjaj te ako se koristi sa bljeskalicom može doći do previše različitih vrsta svjetla i različitih boja na licu. Srebrni reflektor reflektira veliku količinu svjetla te ga je najbolje koristiti na određenoj udaljenosti. Bijeli reflektor je idealan za postizanje nježnog svjetla. Kada je vrijeme oblačno, najbolje je koristiti srebrni ili bijeli reflektor. [8]

2.2.2. SNIMANJE U STUDIJU

Studio omogućava potpunu kontrolu rasvjete, njene jačine i položaja. No, u studiju se model teže opušta, a bitno je obratiti pozornost na intenzitet rasvjete na modelu, pod kojim kutem je i koji efekt daje na licu modela. [9] Postoji 6 načina osvjetljenja:

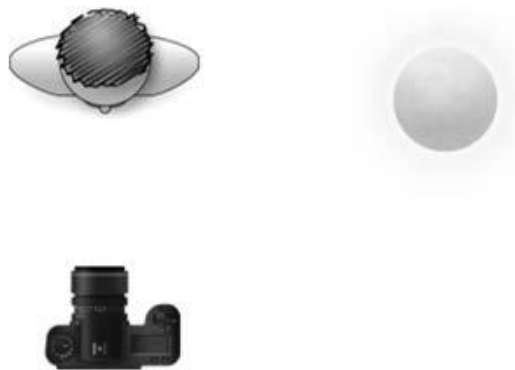
- podijeljeno (split) osvjetljenje,
- loop osvjetljenje,
- rembrandt osvjetljenje,

- leptir osvjetljenje,
- široko osvjetljenje i
- kratko osvjetljenje,

Podijeljeno osvjetljenje

Ovakvo osvjetljenje dijeli lice na dvije polovice, gdje je jedna polovica osvjetljena da druga je u sjeni. Ovakvo svjetlo produljuje lica i prikriva nedostatke. Pogodnije je za muške osobe i često se koristi za dramatične fotografije glazbenika ili umjetnika.

Kako bi se dobilo ovakvo osvjetljenje, potrebno je izvor svjetla postaviti 90 stupnjeva lijevo ili desno od objekta (lica), te čak malo iza objekta. (slika 13.) [8]

Slika 13. Postava podijeljenog osvjetljenja (<http://digital-photography-school.com/6-portrait-lighting-patterns-every-photographer-should-know/>)

Loop osvjetljenje

Loop osvjetljenje se postiže stavljanjem izvora svjetla malo iznad očiju osobe, 35-45° od fotografskog aparata (slika 14.). Tako se dobiva mala sjena nosa na obrazu osobe. [8]

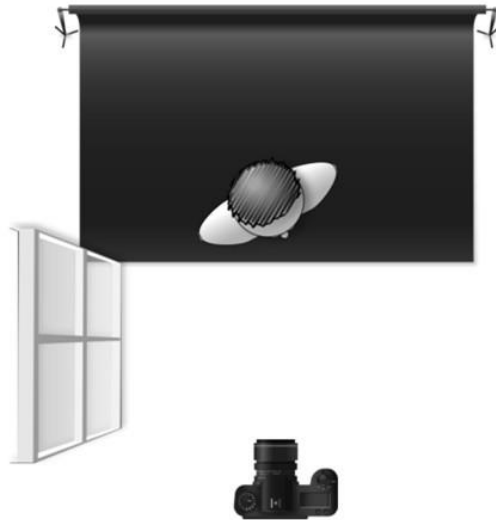

Slika 14. Loop osvjetljenje (<http://digital-photography-school.com/6-portrait-lighting-patterns-every-photographer-should-know/>)

Rembrandt osvjetljenje

Rembrandt osvjetljenje je nazvano po slikaru jer je on sam često koristio ovakvo osvjetljenje u svojim slikama. Za ovakvo osvjetljenje je karakterističan trokut svjetla na obrazu. Kako bi se dobilo ovakvo osvjetljenje, oko na tamnoj strani lica mora biti osvjetljeno. Rembrandt osvjetljenje stvara više raspoloženja u fotografiji.

Kako bi se napravilo Rembrandt osvjetljenje, model se mora malo okrenuti od svjetla. Svjetlo mora biti iznad glave objekta kako bi sjena nosa padala prema donjem dijelu obraza (slika 15.). Nemaju sve osobe lice za Rembrandt osvjetljenje. Ako osoba ima visoke obraze takvo im osvjetljenje laska, no ako osoba ima malen ili ravan nos, sjenu i osvjetljeni trokut je teže postići. [9]

Slika 15. Rembrandt osvjetljenje (<http://digital-photography-school.com/6-portrait-lighting-patterns-every-photographer-should-know/>)

Leptir osvjetljenje

Leptir osvjetljenje je nazvano po sjeni u obliku leptira, koja se nalazi ispod nosa. Ta sjena nastaje postavljanjem glavnog izvora svjetla iznad te direktno iza fotografskog aparata (slika 16.).

Ovakvo osvjetljenje laska osobama koje imaju mršavije lice. [8]

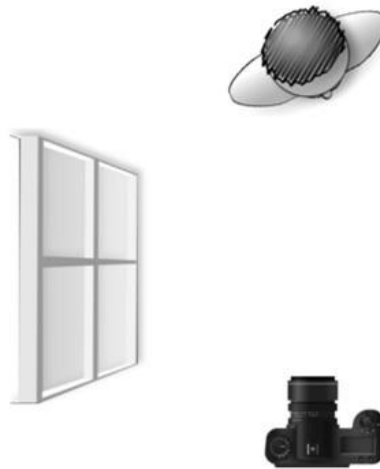

Slika 16. Leptir osvjetljenje <http://digital-photography-school.com/6-portrait-lighting-patterns-every-photographer-should-know/>)

Široko osvjetljenje

Kada je lice objekta okrenuto od izvora svjetla, jedna strana lica je više osvjetljena nego druga, takvo se osvjetljenje zove široko osvjetljenje jer kreira veće osvjetljeno

područje lica (slika 17.). Zbog ovakvog osvjetljenja se lice može doimati širim te se koristi za osobe sa uskim licem. [8]

Slika 17. Široko osvjetljenje (<http://digital-photography-school.com/6-portrait-lighting-patterns-every-photographer-should-know/>)

Kratko osvjetljenje

Obrnuto od širokog, kratko osvjetljenje je pogodno za osobe koje imaju šire lice te su općenito deblje. Lice objekta je okrenuto prema svjetlu, te je strana lica koja je okrenuta prema kameri, u sjeni (slika 18.). [8]

Slika 18. Kratko osvjetljenje (<http://digital-photography-school.com/6-portrait-lighting-patterns-every-photographer-should-know/>)

3. PRAKTIČNI DIO

U praktičnom dijelu ovog rada predstavlja se portfolio autorskih fotografija, dan je njihov tehnički opis te koja je oprema korištena.

3.1. OPREMA

Za snimanje sljedećih modnih fotografija korišten je Canon EOS 7D fotoaparata sa 35mm Sigma objektivom. Nije korištena nikakva dodatna oprema.

3.2. PORTFOLIO RADOVA

Slika 19. Matea Milin, Modna fotografija 1, Zadar, 2016.

Slika 20. Matea Milin, Modna fotografija 2, Zadar, 2016.

Slika 21. Matea Milin, Modna fotografija 3, Zadar, 2016.

Slika 22. Matea Milin, Modna fotografija 4, Zadar, 2016.

Slika 23. Matea Milin, Modna fotografija 5, Zadar, 2016.

Slika 24. Matea Milin, Modna fotografija 6, Zadar, 2016.

Slika 25. Matea Milin, Modna fotografija 7, Zadar, 2016.

Slika 26. Matea Milin, Modna fotografija 8, Zadar, 2016.

Slika 27. Matea Milin, Modna fotografija 9, Zadar, 2016.

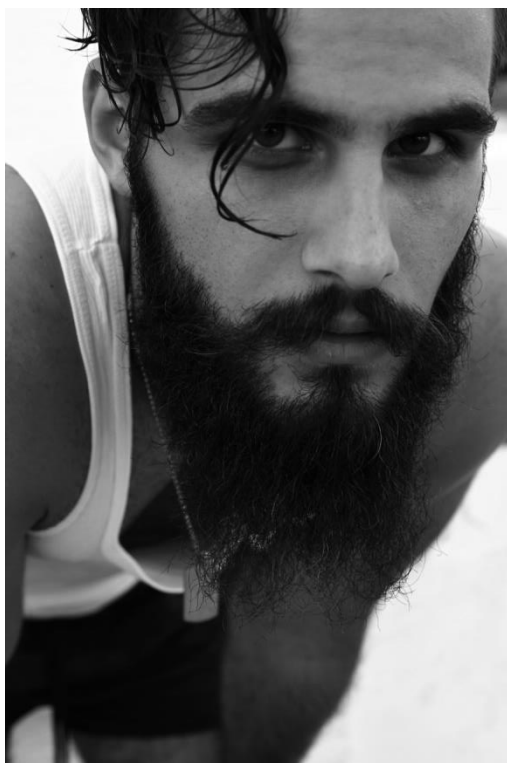
Slika 28. Matea Milin, Modna fotografija 10, Zadar, 2016.

Slika 29. Matea Milin, Modna fotografija 11, Zadar, 2016.

Slika 30. Matea Milin, Modna fotografija 12, Zadar, 2016.

Slika 31. Matea Milin, Modna fotografija 13, Zadar, 2016.

3.2.1. TEHNIČKI OPIS

Slika 19: Modna fotografija 1

Vrijeme eksponiranja: 1/250 s

Otvor objektiva: 1.4

Osjetljivost: 100 ISO

Žarišna duljina: 35 mm

Slika 20: Modna fotografija 2

Vrijeme eksponiranja: 1/250 s

Otvor objektiva: 1.4

Osjetljivost: 100 ISO

Žarišna duljina: 35 mm

Slika 21: Modna fotografija 3

Vrijeme eksponiranja: 1/200 s

Otvor objektiva: 1.4

Osjetljivost: 250 ISO

Žarišna duljina: 35 mm

Slika 22: Modna fotografija 4

Vrijeme eksponiranja: 1/200 s

Otvor objektiva: 1.4

Osjetljivost: 250 ISO

Žarišna duljina: 35 mm

Slika 23: Modna fotografija 5

Vrijeme eksponiranja: 1/200 s

Otvor objektiva: 1.4

Osjetljivost: 400 ISO

Žarišna duljina: 35 mm

Slika 24: Modna fotografija 6

Vrijeme eksponiranja: 1/100 s

Otvor objektiva: 1.4

Osjetljivost: 125 ISO

Žarišna duljina: 35 mm

Slika 25: Modna fotografija 7

Vrijeme eksponiranja: 1/640 s

Otvor objektiva: f/1.4

Osjetljivost: 100 ISO

Žarišna duljina: 35 mm

Slika 26: Modna fotografija 8

Vrijeme eksponiranja: 1/1000 s

Otvor objektiva: f/1.4

Osjetljivost: 100 ISO

Žarišna duljina: 35 mm

Slika 27: Modna fotografija 9

Vrijeme eksponiranja: 1/1000 s

Otvor objektiva: 1.4

Osjetljivost: 100 ISO

Žarišna duljina: 35 mm

Slika 28: Modna fotografija 10

Vrijeme eksponiranja: 1/250 s

Otvor objektiva: 1.4

Osjetljivost: 400 ISO

Žarišna duljina: 35 mm

Slika 29: Modna fotografija 11

Vrijeme eksponiranja: 1/250 s

Otvor objektiva: f/1.4

Osjetljivost: 200 ISO

Žarišna duljina: 35 mm

Slika 30: Modna fotografija 12

Vrijeme eksponiranja: 1/160 s

Otvor objektiva: 5.6

Osjetljivost: 200 ISO

Žarišna duljina: 35 mm

Slika 31: Modna fotografija 13

Vrijeme eksponiranja: 1/160 s

Otvor objektiva: f/4.5

Osjetljivost: 200 ISO

Žarišna duljina: 35 mm

4. ANALIZA AUTORSKIH FOTOGRAFIJA

Za napraviti dobru modnu fotografiju ne postoje neki posebni uvjeti, fotograf ima potpunu slobodu oko tehničkih postavki. Oko lokacije i atmosfere se dogovara s kreativnim direktorom ili stilistom, a sve ostalo je po njegovom izboru. Tako fotograf bira željeno vrijeme ekspozicije, otvor objektiva, rakurs, kada, pozu modela prema onome što želi postići.

Snimanje je odrađeno po ljetnom danu kada je svjetlost jaka te je, da se ne bi dobile preoštre sjene, birano sjenovito mjesto. Model je postavljan u sjenovito mjesto ali uz nekakav prolaz, prozor ili sl. tako da svjetlo dopire s jedne strane i osvjetljava jednu stranu lica dok je druga u sjeni (podijeljeno osvjetljenje). Kako je modna fotografija načelno snimanje portreta, uglavnom su fotografije snimane u američkom rezu što je trenutni trend u modnoj fotografiji u svijetu, također time je omogućeno da se što više odjeće vidi i da istovremeno vidimo izraz lica modela koji je možda najviše zaslužan za predočavanje atmosfere koju se želi postići. Sam stil odjeće nije baziran točno na određenu subkulturu nego uzima elemente iz par subkultura i miješa ih. Ono što se htjelo uhvatiti na fotografiji jest prirodno kretanje modela s tim da se imitira ponašanje pripadnika subkulture, npr. *punkera*. Često su fotografije snimane u crno-bijeloj tehnici da bi se postigao efekt starosti, pošto je u doba razvijanja subkultura prevladavala crno-bijela fotografija zbog svoje cijene. Također se tom tehnikom postižu „umjetničke“ fotografije. Otvor objektiva je namjerno velik (uglavnom 1.4) kako bi pozadina iza modela bila mutna te se time naglašava lice i odjeće modela, umjesto da se miješa s objektima iza. Rakurs se mijenja ovisno o efektu kojeg se htjelo postići, uglavnom je to normalna vizura ili blagi gornji rakurs, a na nekim fotografijama (slika 19., 20. i 21.) iz donjeg rakursa kako bi se naglasila „muževnost“ modela. Oči modela su uvijek stavljane u gornju trećinu fotografije, ponegdje je vrh glave odrezan, s čime se osigurao normalan izgled modela, također kako je na svim fotografijama samo jedna osoba čiji portret snimamo fotografije su uvijek portretno (vertikalno) orijentirane. Ni jedna fotografija nije naknadno obrađivana zbog toga što se htjelo zadržati sve prirodne mane lica i tijela modela, te se snimanjem velikog broja uzastopnih fotografija osiguralo da se nađe jedna optimalne osvjetljenosti, kontrasta i kompozicije što je jako bitno u modnoj

fotografiji jer želimo imati što manje korekcija kako na osobi tako i onih tehničke prirode, kao npr. vrijednost ekspozicije.

5. ZAKLJUČAK

Modna fotografija je u našem okruženju i susreće se svakodnevno. Ona predstavlja odjeću najbolje što može te ju čini poželjnom. Ona je svojevrsni marketinški trik. Da bi nam nešto postalo privlačno u tome se mora vidjeti nešto s čime se promatrač može povezati, zbog čega je u modnoj fotografiji iznimno bitno, osim odjeće, uhvatiti i trenutak, emociju, ozračje. Kako se moda često ponavlja i inspirira se određenim razdobljem i subkulturama, potrebno je na određen način i u takvu odjeću uprizoriti da ona što vjernije prikazuje atmosferu doba kojom je nadahnuta. Zato je bitno da fotograf proučava subkulture.

Da bi fotografija ispala što bolje, potrebno je znati prepoznati pravi trenutak, a za to je potrebno iskustvo i mnoštvo pokušaja. Prije samog fotografiranja potrebno je znati što želimo ispričati i kome se želimo obratiti. Za modnu fotografiju je najbolje da ona izgleda što prirodnije, kao da modeli ne poziraju nego im je to prirodno ponašanje jer se time osigurava povezanost s promatračem. Fotografiranje subkultura tome fotografe uči, najviše zbog toga što zbog svog bunta ili nekih drugih razloga oni odbijaju pozirati i ispadaju prirodno. Proučavajući kako se se oni ponašaju i fotografirajući ih donosimo neke zaključke koji pomažu kod modne fotografije, kako kadrirati, kako model treba pozirati, a da sve to ispadne što autentičnije. Tehnički modna fotografija nema zahtjeva, dopušteni su svi pomoćni alati, klasična fotografija ili digitalna, kolor ili crno-bijela, fotograf ima apsolutnu slobodu što dovodi do toga da i amateri mogu postići odlične fotografije čak i bez jako kvalitetnih aparata. Također, zbog sve slobode što se nudi, mogu se postići fotografije koje ne odgovaraju samo zahtjevima modne fotografije nego i umjetničke. Modnu fotografiju ništa ne razlikuje od umjetničke osim činjenice da se ona koristi za komercijalne svrhe. No, kako subkulture utječu na modnu fotografiju ovisi o samom fotografu, o tome koliko je on pod utjecajem subkultura, kakve su njegove preferencije, da li želi fotografijom sugerirati na prošlost ili se želi okrenuti budućim kulturama, da li želi šokirati, iznenaditi ili zamisliti promatrača. Svakako da postoje fotografi koji su inspirirani subkulturama jer one predstavljaju bunt, odlučnost, različitost, i jednostavno „nešto novo“. Kako tržište odjećom stalno raste, sigurno je da će se i modna fotografija dalje razvijati, a modni fotografi će i dalje biti pod utjecajem subkultura jer sve češće oni sami jesu pripadnici subkultura, upravo zbog slobode koje

one pružaju, zbog novog načina razmišljanja ili isticanja iz društva kojem podsvjesno svi težimo.

6. LITERATURA

1. ***<http://www.matica.hr/vijenac/339/Smrt%20subkultura%20mladih%3F/> *Smrt subkultura mladih?*, 18. srpnja 2016.
2. Perasović B. (2001.), *Urbana plemena:Sociologija subkultura u Hrvatskoj*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb
3. *** <https://en.wikipedia.org/wiki/Subculture> - *Subculture*, 18. srpnja 2016.
4. *** https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_modern_Western_subcultures, - *History of modern western subcultures*, 18. srpnja 2016.
5. *** https://en.wikipedia.org/wiki/Fashion_photography - *Fashion photography*, 18. srpnja 2016.
6. *** https://i-d.vice.com/en_gb/straightups - *Straight-ups*, 15. kolovoza 2016.
7. Mikota M. (2000.), *Kreacija fotografijom*, V.D.T. Publishing, Zagreb
8. *** <http://digital-photography-school.com/6-portrait-lighting-patterns-every-photographer-should-know/> - *6 Portrait Lighting Patterns Every Photographer Should Know*, 18. srpnja 2016.
9. *** <http://eprints.grf.unizg.hr/2142/> - Plejić N. (2014.), *Spoj modne i astrofotografije*, 18.srpnja 2016.